Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

21.9.2026

Eduskunta
ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

VIITE Asiantuntijalausuntopyyntö Itämeren kalastuskiintiöistä vuodelle 2027 (E 48/2026 vp)

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2027

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja kertoo tutustuneensa maa- ja metsätalousministeriön (MMM) laatimaan perusmuistioon (EU/915/2026-MMM-3) Suomen kannasta, joka koskee komission ehdotusta Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuonna 2027. SVK esittää lohta, silakkaa ja meritaimenta koskien lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

<u>Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi</u>

ICES:n neuvoon pohjautuvan komission ehdotuksen mukaan lohta voitaisiin kuluvan vuoden 2026 tapaan ”rannikkokalastaa” kohdennetusti Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana). Toisin sanoen komissio ehdottaa myös vuodelle 2027 rasvaeväleikattujen lohien virkistyskalastuksen lopettamista pääaltaalla ja muillakin Itämeren alueilla em. aika- ja aluepoikkeusta lukuun ottamatta.
SVK:n arvion mukaan vain kutuvaellusaikaan ja rannikolla (eli neljän merimailin sisäpuolella) mahdollistettava lohen vapaa-ajankalastus tarkoittaisi Suomessa muutaman sadan lohen kokonaissaaliista, jonka arvo on kuitenkin merkittävä, noin puoli miljoonaa euroa.

SVK on tyytyväinen siitä, että Suomen kantaan on vihdoin lisätty (ehdollinen) tahtotila edistää tulevissa neuvotteluissa komission esitystä laajempia vapaa-ajankalastusmahdollisuuksia, eli sallia lohen vetouistelu neljän merimailin ulkopuolella erityisesti Pohjanlahden alueella (osa-alueet 29N-31). Edellisten vuosien neuvotteluissa Suomi on ankarimmin vastustanut vapaa-ajankalastuksen sallimista komission esitystä laajempana. Siksikin uusi kirjaus on suomalaisille vapaa-ajankalastajille ja siihen kytkeytyville elinkeinoille tärkeä signaali siitä, että Suomi haluaa tukea heille merkityksellistä kalastusta. Tehty kirjaus on ensimmäinen askel siihen suuntaan, mistä SVK on toistuvasti lausunut.

Sen sijaan SVK ei kannata samassa yhteydessä Suomen kantaan tehtyä lisäystä kaupallisen ajosiimakalastuksen sallimisesta neljän merimailin ulkopuolella. Kirjaus on yleisesti hyväksyttyjen säätelytoimenpiteiden vastainen eikä sillä ole Suomessakaan laajempaa hyväksyntää. Lisäksi SVK huomauttaa, että osa Suomen (ja Ruotsin) lohikiintiöistä perustuu siihen, että muut jäsenvaltiot siirtävät päätettyjen säätelytoimenpiteiden takia hyödyttömäksi jääviä kiintiöitään em. maille. Mikäli Suomi alkaa ajamaan ajosiimakiellon purkamista, poistuu motiivi kiintiösiirtoihin.

Onkin kiistämätön tosiasia, että Suomen kanta Itämeren (lohen) kalastusmahdollisuuksia koskeviin neuvotteluihin tehdään elinkeinokalatalouden näkökulma edellä. Tähän myös ympäristövaliokunta kiinnitti vuosi sitten huomiota todeten lausunnossaan (YmVL 18/2025 vp) seuraavaa: ”ICES:n pääaltaan lohta koskevasta neuvosta ilmenee, että vuosina 2021—2024 kaupallisen kalastuksen saalisosuus kokonaissaalista on kasvanut (noin 50 % -> 60 %) ja samalla vapaa-ajankalastuksen (ml. jokikalastus) saalisosuus on pienentynyt vastaavasti. Komission ehdotus lopettaa mahdollisuus rasvaeväleikattujen lohien virkistyskalastukseen pääaltaalla ja neljän merimailin ulkopuolella vähentää entisestään vapaa-ajankalastuksen saalisosuutta. Tavoite lohenkalastuksen säätelytoimenpiteiden tasapuolisuudesta kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen välillä on siten hyvin haastava ja sen edistämiseksi tarvitaan uusia keinoja”.

SVK kannattaa perusmuistiossa mainittua Itämeren jäsenvaltioiden tekemään ehdotusta, jonka mukaan lohen vapaa-ajankalastuksessa neljän merimailin ulkopuolella saaliiksi saisi ottaa yhden rasvaeväleikatun tai luonnon lohen. Erona esimerkiksi tämän vuotiseen sääntöön sallittaisiin myös rasvaevällisen lohen ottaminen saaliiksi, jolloin vältyttäisiin tarpeettomalta luonnon lohien vapauttamiselta.
Lisäksi SVK esittää, että syys-huhtikuussa (jolloin komission ehdotuksen mukaan ei saisi lainkaan eikä millään alueella ottaa lohta saaliiksi) sallittaisiin rasvaeväleikattujen eli istutettujen lohien saaliiksi ottaminen neljän merimailin sisäpuolella.

Jotta lohen vapaa-ajankalastuksen edellytykset säilyisivät myös muualla Itämerellä jatkossa kalastuksellisesti mielekkäänä (lohikantojen hyvinvointia unohtamatta), SVK esittää rajoitetun kalastuksen sallimista myös muilla Itämeren alueilla (osa-alueet 22-29S). Säätelytoimenpiteenä voisi toimia edellä esitetyn tavoin yhden lohen (pl. vastakuteneet) päiväkiintiö. SVK huomauttaa uistelun, jota lohen vapaa-ajankalastus merellä hyvin pitkälti on, kohdentuvan lohiyksilöihin eikä parviin, jolloin mahdollinen vaikutus yksittäiseen heikkotilaiseen lohikantaan ei ole kohtalokas. Komission ehdottama lohen vapaa-ajankalastuksen totaalinen kieltäminen pääaltaalla tuhoaisi eteläisen Itämeren osalta loputkin vapaa-ajankalastukseen kytkeytyneestä miljoonien eurojen matkailuelinkeinosta.

SVK kannattaa komission ehdotusta säilyttää kaupallisen kalastuksen lohikiintiöt kuluvan vuoden tasolla. Vaikka tämän kesän nousumäärä Tornionjoella vaikuttaa pitkästä aikaa lupaavalle, ei yksi vuosi vielä kerro pysyvämmästä muutoksesta. Lisäksi kudulle nousseista lohista valtaosa oli yhden ja kahden merivuoden lohia. On tärkeää, että maltillisella säätelyllä turvataan myös lohien ikärakenteen monipuolistumista. Kookkaat, usean merivuoden emolohet ovat erityisen tärkeitä yksilöitä lohikannalle.

SVK katsoo, että lohen kalastusta koskevan säätelyn kokonaisratkaisun tulee mahdollistaa tämän vuoden kaltaisen, viime vuosia suurempien, lohimäärien nousun jokiin. Tämän tueksi tarvitaan jatkossakin reaktiivista kansallista säätelyä lohenkalastukseen sekä pidättäytymistä valtioiden ja vuosien välisistä kiintiövaihdoista, joita Suomen kannassa nyt esitetään tehtävän.

Suomenlahden lohi

SVK katsoo, että Suomen tulee ICES:n neuvon mukaisesti edistää toimia, joilla lohen kaupallista kalastusta kohdennetaan Suomenlahdella istutettuun eli rasvaeväleikattuun loheen. Nyt(kään) tästä ei ole mitään kirjauksia Suomen kannassa. Lisäksi SVK kannattaa aikasäätelyn yhtenäistämistä Pohjanlahden aikasäätelyn kanssa alkukauden isojen emojen turvaamiseksi, koska moni pohjoisen lohijokiin vaeltava luonnonlohi koukkaa Suomenlahden länsiosien kautta.

Silakka

SVK ei tue esityksiä Suomen kannaksi, vaan pitää komission esityksiä kannatettavina. Vaikka niihin alueesta riippuen esitetään suuriakin korotuksia, ei kalastuskuolevuuden katsota kasvavan, vaan perusmuistoon kirjatun mukaisesti kunkin alueen kutukannan koon arvioidaan kasvavan. Tämä on erittäin oleellista ja varovaisperiaatteen mukaista tilanteessa, jossa silakkakannat ovat edelleen yleisesti heikossa kunnossa.

Meritaimen

SVK kannattaa ICES:n suosituksen mukaisia toimenpiteitä meritaimenen kalastuskuolevuuden vähentämiseksi ja nykyisten rajoitusten jatkamiseksi sekä meritaimenen kaupallisen kalastusrajoituksen kautta toteutettavaa lohen salakalastuksen estämisen jatkamista. Näistä vain salakalastukseen liittyvät toimenpiteet on kirjattu Suomen kantaan.

SVK esittää, että Suomen tulee lisäksi kannattaa ICES:n neuvoa elinympäristöjen kunnostamisesta ja vaellusesteiden poistamisesta sekä neuvon mukaisia toimia meritaimenen sivusaaliskuolleisuuden vähentämiseksi, erityisesti rannikon verkkokalastuksen lisäsäätelyllä. Toimenpiteet ovat vahvasti kytköksissä vesipuitedirektiivin toimeenpanoon ja noudattamiseen, joista Euroopan komissio lähetti toissa vuonna Suomen hallitukselle varoituksen.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja